



ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ...

«...τὰ ἴχνη τῶν βημάτων σου
θὰ ἀκολουθῶνται ἐπὶ γενεᾶς γενεῶν».

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶναι παρμένα ἀπὸ ἓνα γράμμα πὺ ἐγράφη πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια. Ὁ συγγραφεὺς τους ἦταν ἓνας Σκωτσέζος γιατρός, ὁ Σέρ John McNeil, καὶ ὁ παραλήπτης μιὰ Ἀγγλίδα νοσοκόμος, ἡ Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ.

Δυὸ χρόνια νωρίτερα, τὸ 1859, εἶχε κυκλοφορήσει ἓνα βιβλίο τῆς Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ, οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς Ν ο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς. Οἱ Σημειώσεις αὐτὲς εἶναι γραμμένες σὲ ἀπλὸ ὕφος καὶ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γίνουν πιὸ εἰλικρινεῖς, πιὸ ἐκφραστικὲς καὶ πιὸ πειστικὲς.

Μοῦ ἄρσαν πάντοτε αὐτὲς οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς γιὰ τὴν μεγάλη ἀπλότητα μὲ τὴν ὁποία ἡ Φλ. Νάϊτινγκέιλ ἀνέφερε βασικὰ ζητήματα πὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθοῦν καὶ σήμερα ὅσο καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς. Σὲ κάθε σελίδα ἐπαναλαμβάνεται ὅτι «ἡ καλὴ νοσηλεία συνίσταται στὸ νὰ προσέχη ἡ ἀδελφὴ μικρὰ πράγματα πὺ εἶναι κοινὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς, καθὼς καὶ ἐκεῖνα πὺ παρατηροῦνται ἰδιαιτέρως σὲ κάθε ἄτομο». Ἡ νοσηλευτικὴ πείρα—λέει τὸ βιβλίο—δὲν μετῶνται μὲ τὸν χρόνο ὑπηρεσίας, ἀλλὰ μὲ τὸ ποσοστὸ κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ νοσηλευτικὴ ἀσκήθηκε γιὰ νὰ προαγάγῃ τὴν τέχνη τῆς κλινικῆς παρακολουθήσεως. Τὸ βιβλίο λέγει κατὰ λέξιν: «Μὲ τὴν παρατηρητικότητα μόνον γεννᾶται ἡ πείρα».

Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐπιμελοῦς κλινικῆς παρακολουθήσεως; Καὶ πάλι δὲν μπορῶ παρὰ νὰ ἀναφέρω τὰ λόγια τῆς Νάϊτινγκέιλ. Ἀπευθύνοντας τὶς παρατηρήσεις της στὴν ἀδελφὴ νοσοκόμο, λέγει: «Ἐκεῖνο πὺ ζητᾶ ὁ γιατρός δὲν εἶναι ἡ γνώμη σας, ἀλλὰ τὰ συμπτώματα πὺ παρατηρήσατε». Συμπτώματα

πού, ὅπως πολὺ σωστὰ λέγει ἐν συνεχείᾳ ἡ Μις Νάϊτινγκέιλ, «ἡ ἀδελφὴ μόνον μπορεῖ νὰ ἀντιληφθῇ». Ἡ κρίσις αὐτὴ ἴσως δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς ἀδελφῆς ὑποτιμᾶται· καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ συμβαίνει πλέον αὐτὸ ὅταν—θὰ συμφωνήσετε, νομίζω—σᾶς πῶ ὅτι ζητεῖται ἀπὸ τὴν ἀδελφὴ νὰ κάνῃ ἀκριβεῖς ἀναφορὲς καὶ παρατηρήσεις, γιὰτὶ ὁ γιατρός «ὁ ὁποῖος ἀληθινὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς του θὰ συνηθίσῃ γρήγορα νὰ ζητᾶ καὶ νὰ ἐκτιμᾶ τὶς πληροφορίες αὐτὲς, ὥστε νὰ εἶναι καλύτερα σὲ θέση νὰ σηματοῖση μιὰ γνώμη».

Ὡς πρὸς ἐμὲ, μπορῶ νὰ πῶ μὲ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια ὅτι ἡ καλὴ περιποίησις τοῦ νεογεννήτου βασίζεται ἐξ ὀλοκλήρου σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελματικῆς συνεργασίας. Ἡ Μις Νάϊτινγκέιλ δὲν ὑπερέβαλλε ὅταν ἔγραφε: «Στὴν περιποίησις τῶν νεογνῶν τὸ κάθε τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ παρακολούθησις τῆς Μαΐας ἢ τῆς μητέρας».

Ἄν ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ δώσω καὶ ἄλλη δικαιολογία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ θέματός μου, ἡ δικαιολογία αὐτὴ θὰ ἦταν ἡ σημασία πὺ ἡ Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ ἀπέδιδε στὴν περιποίησις τοῦ νεογεννήτου. Τὸ τελευταῖο κεφάλαιο τῶν Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ὡ ν ἐπιγράφεται: «Ἡ φροντίδα τοῦ μοροῦ» καὶ ἡ συγγραφεὺς τονίζει στὴν ἀρχὴ πῶς ὅ,τι ἔχει συστήσει γιὰ τὴν περιποίησις τῶν ἐνηλίκων ἰσχύει σὲ πολὺ μεγαλύτερο βαθμὸ γιὰ τὰ μωρὰ· καὶ στὶς τελευταῖες της παρατηρήσεις συνδέει τὶς ἰδιαιτέρως ἀνάγκες τῶν μωρῶν μὲ τὶς ἀνάγκες «τῆς γυναίκας κατὰ τὴν περίοδο τοῦ τοκετοῦ».

Τελείως ἄσχετα πρὸς τὶς παρατηρήσεις πὺ ἀναφέρονται καθαρῶς στὴν παιδιατρικὴ καὶ τὴν γυναικολογία, οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς Ν ο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς εἶναι πραγματικὰ ἀξιοπρόσεκτες γιὰ τὴν δεξυδέρ-

κεια καὶ τὴν διορατικότητα ποὺ φανερώ-
νουν, γιατί δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ὅτι ἐ-
δημοσιεύθηκαν τὸ 1859.

Στὴν πρώτη φράση τοῦ βιβλίου ἐξετά-
ζεται ἡ ἀντιμετώπιση τῆς ἀσθενείας στὸ
σπίτι καὶ στὸ νοσοκομεῖο. Παρεμβάλλε-
ται μιὰ παράκλησις νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ νοση-
λευτικὴ ὡς ἓνα ἐπάγγελμα ποὺ ἐνδιαφέρε-
ται «γιά κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν χορη-
γία φαρμάκων καὶ τὴν τοποθέτηση κατα-
πλασμάτων». Βλέποντας ἡ Νάϊτινγκέιλ
πολὺ μακρύτερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ της, διε-
κλήρυσσε ὅτι, ἀσχέτως πρὸς τὴν σημασία
τῶν νοσοκομείων γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ἀ-
σθενῶν, «μία καλύτερη περιποίησις τῆς
υγείας μέσα στὸ σπίτι» εἶναι τὸ πρῶτο ἄ-
παραίτητο στοιχεῖο γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὸν
περιορισμὸ τῆς θνησιμότητος τῶν νεο-
γεννητῶν. Μὲ θάρρος ἐπεκαλεῖτο τὴν προ-
σοχὴ ἐναντίον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύ-
νης στὰ φάρμακα. Μὲ ἐξαιρετικὴ ὀξύδερ-
κεια κατώρθωνε νὰ βλέπῃ τὴν ἀσθένεια
ὅπως ἔμεῖς σήμερα, σὰν ψυχοσωματικὸ
φαινόμενο.

Ἐνὸς μὲν δεχόταν τὴν σημασία ποὺ
ἔχει ἡ ἐπίδρασις τῆς ψυχῆς ἐπάνω στὸ
σῶμα, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ζητοῦσε «νὰ δοθῇ
περισσότερη σημασία στὴν ἐπίδραση τοῦ
σώματος ἐπὶ τῆς ψυχῆς».

Ἦταν ποτισμένη μὲ τὴν ἀντίληψη τῆς
καλῆς γενικῆς υγείας, τῆς ὁποίας ἀναγνω-
ρίζεται σήμερα ἡ μεγίστη σημασία κατὰ
τὴν περιποίησις τῶν μητέρων καὶ τῶν νεο-
γεννητῶν παιδιῶν τους.

Σὲ ὁλόκληρο τὸ βιβλίον τῶν Σημει-
ώσεων Νοσηλευτικῆς παρατη-
ροῦμε ὅτι ἡ συγγραφεὺς ἀναφέρεται διαρ-
κῶς στὸ θέμα τῆς προλήψεως—τῆς προ-
λήψεως τοῦ πόνου, τῆς προλήψεως ἐξα-
πλώσεως τῆς μολύνσεως καὶ τέλος τῆς
προλήψεως τῆς ἴδιας τῆς ἀσθένειας. Σχε-
τικῶς μὲ τὴν ἰλαρὰ, ἐρωτᾷται πολὺ πειστι-
κά: «Γιατί πρέπει τὰ ἄλλα παιδιά νὰ πά-
θουν ἰλαρά; καὶ ἂν ἔχουν, γιατί πρέπει καὶ
τὰ δικά σας νὰ πάθουν;»

Ἦ ἀντίληψις ὅτι τὰ νεογέννητα ὑπό-
κεινται ἀπαραίτητως σὲ μολύνσεις ἀπορ-
ρίπτεται—καὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄποψις ποὺ
θὰ μπορούσαμε νὰ υἱοθετήσουμε μὲ με-

γάλο ὄφελος ἀναφορικῶς μὲ τὶς σταφυλο-
κοκκικὲς μολύνσεις μέσα στὰ τμήματα
πρώρων νεογεννητῶν. Μιὰ ἀνάλογη πε-
ρίπτωσης ὑπὸ συνθήκας νοσηλείας κατ'
οἶκον εἶναι ἐκείνη τῆς ἐνδημικῆς οἰκια-
κῆς λοιμώξεως, στὴν ὁποία οἱ ἐργάται τοῦ
Newcastle ἀπέδωσαν τόση σημασία στὴν
ἐρευνά τους ἐπὶ χιλίων οἰκογενειῶν.

Ἄκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἄποψις τῆς βρεφικῆς
υγείας ἐξετάσθηκε ἀπὸ τὴν Μίς Νάϊτιν-
γκέιλ. Στὴν ἐρευνά της γιὰ ἐκεῖνο ποὺ ὀ-
νομάζει «ἡ γενικὴ ὑπόθεσις» θέτει τὸ ἐ-
ρώτημα: «Μὲ ποιά λογικὴ, τὸ γεγονὸς
ὅτι ὑφίσταται πάντοτε ἡ ἀρρώστια, ἐπι-
τρέπεται νὰ ἀποτελῇ δικαιολογία ὥστε
νὰ ὑπάρχῃ καθόλου ἀρρώστια;»

Πρόληψις

Ἡ πρόληψις παρουσιάζεται ὡς εὐθύνη ὄ-
χι μόνον τῆς ἀδελφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων
ποὺ ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἐκπαίδευση τοῦ
κοινοῦ γενικῶς. Ἐκφράζεται ἀπογοήτευ-
σις γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι «οὔτε κἂν οἱ μητέ-
ρες νομίζουν ὅτι ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἐξε-
τάσουν πῶς θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν υγεία
τῶν παιδιῶν τους», διότι δῆθεν τέτοιες
γνώσεις εἶναι ἐπιστημονικὲς καὶ εἶναι μό-
νον δουλειὰ τῶν ἰατρῶν. Τὰ γεγονότα τῶν
τελευταίων ἑκατὸ ἐτῶν ἐπεβεβαίωσαν τὴν
βαθεῖα φρόνηση τῆς σκέψεως τῆς Φλό-
ρενς Νάϊτινγκέιλ.

Ἡ γυναίκα αὐτὴ θὰ εὑρίσκε ἱκανοποίη-
ση καὶ ἀνταμοιβὴ στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ση-
μερινῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς: θὰ ἦταν
σύμφωνη μὲ πολλὰς ἀπὸ τὶς σύγχρονες
ἀντιλήψεις τῆς ψυχιατρικῆς—ἀλλὰ ὄχι
μὲ ὅλες, ἐλπίζω—καὶ θὰ τῆς ἔκανε χαρὰ ἡ
βελτίωσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς καὶ ἡ δι-
αδεδομένη γνώσις τῶν ἀρχῶν τῆς υγίαι-
νῆς. Ἄλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἔμενε ἐκ-
πληκτη ἀπὸ τὴν συνεχιζομένη ἀπεριόρι-
στη προσκόλλησις σὲ συνταγὰς ἐκ μέρους
τόσων πολλῶν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἐπιδιώ-
κουν τὴν υγεία—μιὰ προσκόλλησις ποὺ
ἀσπάζονται πολλοὶ γιατροὶ καὶ ἀδελφές.
Οὔτε πιστεύω πῶς θὰ ἔμενε ἐνθουσιασμέ-
νη μὲ τὴν ἔκτασις ποὺ καταλαμβάνει ἡ θε-
ωρητικὴ ἐκπαίδευσις εἰς βάρος τοῦ χρό-
νου τοῦ καθωρισμένου γιὰ τὴν πρακτικὴ

ἐξάσκηση τῶν ὑπὸ ἐκπαίδευσιν ἀδελφῶν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἐλπίζω ὅτι—ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀποδεδειγμένην εὐφροσύνην τῶν συστάσεων τῆς Μίς Νάτινγκεϊλ—δὲν λησμονοῦμε τὴν συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενη προειδοποίησή της, ὅτι ἡ κλινικὴ παρακολούθησις ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν, ἢ, ὅπως τὸ ὠνόμασε, «τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἐκπαιδεύσεως στὴν τέχνη τῆς νοσηλείας, πού δυνατὸν νὰ μαθευτῆ τελείως μόνον μέσα στὰ τμήματα ἐνὸς νοσοκομείου». Βεβαίως ἡ τέχνη τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως, ἡ ὁποία διδάχθηκε στὴν αἰθουσα τοκετῶν, στὸ γυναικολογικὸν τμήμα καὶ στὸ τμήμα νεογεννήτων, θὰ ἀποτελεῖ πάντα τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς προετοιμασίας γιὰ τὴν περιποίησιν τοῦ νεογεννήτου παιδιοῦ.

Μὲ ὅτι εἶπα ἕως τώρα ἔβριζα μόνον μεγάλα θέματα ὅπως σχολιάζονται στὶς Σημειώσεις Νοσηλευτικῆς. Πολλὰ μπορεῖ νὰ ἀντλήσῃ ὅμως κανεὶς ἀπὸ τὰς λεπτομέρειες τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς, πού ἀφθονοῦν σὲ κάθε κεφάλαιο. Ἀκόμη καὶ οἱ τίτλοι τῶν κεφαλαίων κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὴν ὀξυδέρκειά τους καὶ τὴν ἔλλειψιν συμβατικότητος, ὅπως π.χ. «Φλυαρίες, Ἐλπίδες καὶ Συμβουλές», «Λεπτομέρειες σχετικὲς μὲ τὴν Διοίκησιν» καὶ, τολμῶ νὰ προσθέσω, «Τί εἶναι Ἀδελφή!».

Σὲ κάποιον σημεῖο τοῦ βιβλίου σχετικὸ μὲ τὸν ἐξαερισμὸν, ἕνα σχόλιον ἐπὶ τοῦ θέματος «πῶς διαχέονται οἱ ὀσμές» μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε ὄχι θαλάμους καὶ τμήματα νεογνῶν, ἀλλὰ τὶς ἀηδιαστικὰς μυροειδῆς ἀπὸ τὴν κουζίνα τοῦ νοσοκομείου πού καὶ σήμερον ἀκόμη ὑποδέχονται τὸν ἐπισκέπτην στὸ ἀσανσὺρ ἢ στὶς σκάλες—ἀκόμη χειρότερες τὴν Παρασκευήν, ἡμέραν ψαριοῦ.

Οἱ πλοῦσιοι κατακρίνονται διότι «θέλουν νὰ ἔχουν τοὺς στάβλους τους καὶ τὸ λίπασμά τους κοντὰ στὰ σπίτια τους». Ἄλλὰ τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὰ σύγχρονα σπίτια πού ἔχουν τὸ γκαράζ χτισμένον μαζὶ, ἢ γιὰ τὰ νοσοκομεῖα πού ἔχουν τοὺς τεχνεκεδῆς τῶν σκουπιδιῶν καὶ τὰ μηχανήματα ἀποτεφρώσεως ἀπορριμμάτων τοπο-

θετημένα χωρὶς φροντίδα γιὰ τοὺς παρακείμενους θαλάμους καὶ τοὺς χώρους ὅπου ὑπάρχουν νεογέννητα; Καὶ ὑπάρχει στὸ βιβλίον μιὰ ἀυστηρὴ σύστασις: «Ἄς μὴν βασισθῇ κανεὶς σὲ ἀποσμητικὰ μέσα, ἀπολυμαντικά καὶ τὰ παρόμοια γιὰ τὴν καθαριότητα τῆς ἀτμοσφαιράς. Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ρυπαρότητος, ὄχι ἡ ὄσμή του».

Διερωτῶμαι ἂν στὰ προσεχῆ χρόνια θὰ ἀναθεωρήσωμε τὴν κρίσιν μας γιὰ μερικὰ τουλάχιστον ἀπὸ τὰ ἀποσμητικὰ πού εἶναι σὲ κοινὴν χρῆσιν. Διαχέουν βέβαια ἕνα εὐχάριστον ἄρωμα, ἀλλὰ ὅμως δὲν συντελοῦν καὶ σὲ μιὰ ψευδῆ ἐντύπωσιν ἐξυγιάνσεως;

Ὁ ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς ἀσθενῶν μέσα στοὺς θαλάμους καταδικάζεται μὲ δριμύνη ὕψος—καὶ ἀλήθεια, μήπως δὲν γνωρίζομε πολὺ καλὰ καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ ὅτι ὁ ἀνεπαρκὴς χώρος γιὰ νοσηλεία εἶναι πάντοτε ἕνας παράγων πού συντελεῖ κατὰ πολὺ στὴν διάδοσιν τῶν λοιμώξεων μέσα σὲ μιὰ κοινότητα νεογνῶν;

Ἡ θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος ἐξετάζεται μαζὶ μὲ τὸν ἐξαερισμὸν. Οἱ κίνδυνοι τοῦ κρυολογήματος τονίζονται ἰδιαιτέρως καὶ οἱ συμβουλές πού παρέχονται, ἐὰν ἐφημεροῦντο σήμερον, θὰ περιόριζαν ἀναμφιβόλως τὴν συχνότητα τῶν περιπτώσεων πού εἶναι γνωστὲς ὡς «διὰ ταραχαὶ ἐκ ψύξεων» καὶ πού συναντοῦμε ὄλο καὶ περισσότερο.

Θερμοφόροι

Ὅπως θὰ τὸ φαντάζεσθε, δὲν παραλείπονται ἀπὸ τὸ βιβλίον τὰ μέτρα πού πρέπει νὰ λαμβάνωνται κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν θερμοφόρων, καὶ ἐγὼ τουλάχιστον διαφωνῶ μὲ τὴν τακτικὴν πού ἀκολουθεῖται ἀκόμη σὲ πολλὰς περιπτώσεις, νὰ ἀποφεύγεται δηλαδὴ ἡ χρῆσις τῶν θερμοφόρων στὰ μωρὰ γιὰ τὸν φόβον ἀτυχημάτων καὶ τῶν δικαστικῶν συνεπειῶν πού θὰ εἶχαν. Καθ' ὅσον γνωρίζω, τὰ νεογέννητα εἶναι ἀκόμη τώρα ἐκτεθειμένα σὲ ἀδικαιολογήτους κινδύνους λοιμώξεων μέσα στὰ ὑπερπλήρη θερμαινόμενα τμήματα προώ-

ρων νεογεννήτων, παρὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἄλλοι χώροι διαθέσιμοι, ὅπου τὰ μωρὰ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ μεταφερθοῦν ἐὰν ἡχρήσις τῶν θερμοφώρων δὲν ἦταν ἀπηγορευμένη.

Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸν ὅτι οἱ Σ η μ ε ι ὠ σ ε ι ς Νο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς δίδουν μεγάλη σημασία στὴν ὑγιεινὴ τῶν χώρων ὅπου νοσηλεύονται ἀσθενεῖς. Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι ἐκπληκτικὸν εἶναι νὰ διαβάξῃ κανεὶς συστάσεις ποῦ ἐγράφησαν τόσα χρόνια πρὶν, τὸ 1859, καὶ ποῦ ἀναφέρονται στὴν σημασία τοῦ ξεσκονίσματος μὲ ὑγρὸ πανί· ποῦ συνιστοῦν τὴν χρῆσιν τῆς παρκετίνης γιὰ τὸ δάπεδο καὶ ζητοῦν τοίχους ποῦ εἶναι βαμμένοι μὲ ἐλαιοχρώματα ἐπιδεχόμενα πλύσιμο. Τίθεται ἡ ἐρώτησις: «Τί σκοπὸ ἔχει τὸ νὰ ἀπαλλαγῶμε ἀπὸ τὴν ρυπαρότητα καὶ τὴ σκόνη τοῦ πατώματος ἐὰν δὲν στρέψωμε τὴν προσοχή μας καὶ στοὺς τοίχους;»

Αὐτὸ μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε τὰ σχοινιά μὲ τὰ βρωμερὰ ροῦχα ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ δῆ ἀπλωμένα στὰ σημερινὰ μας δημοκρατικῶς διοικούμενα νοσοκομεῖα. Σχοινιά ἐνδεικτικὰ τοῦ βαθμοῦ σπουδαιότητος πέραν τοῦ ὁποίου ἕνας ὑπάλληλος ἐνὸς ὀριζήσαντος βαθμοῦ δὲν τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ. Ἄς ποῦμε ὁμως πρὸς ἔπαινόν τους ὅτι μερικοὶ ὑπάλληλοι μποροῦν καὶ ἀφή-

νουν τὴν στάχτη νὰ τυφλώνῃ τὰ μάτια τους ὡς πρὸς ὀριζήσαντους κανονισμοῦς. Ὑπάρχει ἀκόμη ἀξιοπρέπεια σὲ μερικὰς ὑπηρεσίες!

Οἱ Σ η μ ε ι ὠ σ ε ι ς βρίσκονται σὲ περισσότερο ἐπισημὰς ἐδάφος ὅταν ἀναφέρουν μὲ λύπη τὴν ἐξαφάνιση τοῦ «μεγάλου παλιοῦ τζακιῶ», καὶ πρὸ παντὸς ὅταν περιγράφουν τὰ βλαβερὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς ὑγείας ποῦ ἔχει ἡ ὀμίχλη. Παρ' ὅλα αὐτά, ὑποινιάζομαι ὅτι, ὅπως ἐγὼ, θὰ ὑπάρχουν πολλοὶ μεταξὺ σας οἱ ὁποῖοι μολονότι ἀσπάζονται τὴν ἐπίσημην γνώμη σχετικῶς μὲ τὴν καταστολὴ τῆς καπνιάς, συχνὰ νοσταλγοῦν τὴν ἀνεση ποῦ παρέχει μὴ ἀνοικτὴ ἐστία. Προσωπικῶς δέ, θὰ ἔλεγα ἐπίσης, ὅχι μόνον τὴν ἀνεση ἀλλὰ καὶ τὴν ὕ γ ε ἰ α τῆς ἀνοικτῆς ἐστίας, ὅταν κανεὶς σκεφθῇ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ξηράνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπὸ τὸ γκάζι καὶ τὰ ὑποκατάστατα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εἰς κοινὴν χρῆσιν.

Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀσήμαντον ἀλλὰ πολλὰς φρόνιμες συμβουλὰς στὸ κεφάλαιον ποῦ ἐπιγράφεται «Ἀσήμαντα διοικητικὰ θέματα», οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθοῦν γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς νοσηλείας σὲ ἕνα τμήμα προῶρων.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ἄριθ. Πρωτ. 1332/63
Σχ. 232 καὶ 9728/63

Ἐν Καλαμάτᾳ τῇ 3ῃ Φεβρουαρίου 1964

Π ρ ὶ ς

Ἀπάσας τὰς ἐν τῷ Νομῷ Μεσσηνίας ἀσκούσας τὸ ἐπάγγελμα «Ἐπιστήμονος Μαΐας» καὶ μὴ ἐγγεγραμμένας εἰς τὸν οἰκεῖον Σύλλογον.

Θέμα: «Περὶ ἐγγραφῆς εἰς τὸν Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαϊῶν Ἐφετείου Ναυπλίου».

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι, συμφώνως τῷ ἀπὸ 15/12/1955 Β. Διάταγματι «Περὶ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαϊῶν», τυγχάνει ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐγγραφὴ σας ὡς Μελῶν εἰς

τὸν ἐν Ναυπλίῳ ἐδρευοντα «Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαϊῶν» περιφερείας Ἐφετείου Ναυπλίου.

Ὅθεν, ὑπεθυμίζομεν ὑμῖν τὴν ὑποχρέωσιν σας ταύτην καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἄμα τῇ λήψει τοῦ παρόντος μεριμνήσητε διὰ τὴν ἀνευ καθυστερήσεως ἐγγραφὴν σας εἰς τὸν ὡς ἄνω Σύλλογον καὶ προσκομίσητε ἡμῖν βεβαίωσιν τοῦτου περὶ τῆς γενομένης ἐγγραφῆς. Σημειωτέον ὅτι ἐπίκειται ἡ διενέργεια ἀρχαιρεσιῶν πρὸς ἀνάδειξιν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου εἰς ἃς δύνασθε νὰ συμμετάσχητε εἴτε ἀτοπροσώπως εἴτε δι' ἐξουσιοδοτικῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Διευθυντὴς

τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Μεσσηνίας

ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ Σ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἴατρος-Ὑγεινολόγος